Torstai 16. syyskuuta 2021

P9_TA(2021)0395

Tiedotusvälineiden vapaus ja oikeusvaltion heikkeneminen edelleen Puolassa

Euroopan parlamentin päätöslauselma 16. syyskuuta 2021 tiedotusvälineiden vapaudesta ja oikeusvaltion heikkenemisestä edelleen Puolassa (2021/2880(RSP))

(2022/C 117/16)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan,

— ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 artiklan,

— ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 49 artiklan,

— ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja siihen liittyvän Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön,

— ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,

— ottaa huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön,

— ottaa huomioon 20. joulukuuta 2017 SEU 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti annetun komission perustellun ehdotuksen neuvoston päätökseksi sen toteamisesta, että on olemassa selvä vaara, että Puolan tasavalta loukkaa vakavasti oikeusvaltioperiaatetta (COM(2017)0835),

— ottaa huomioon audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 2010/13/EU (audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi) muuttamisesta vaihtuvien markkinarealiteettien vuoksi 14. marraskuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/1808 ([1]),

— ottaa huomioon yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi 16. joulukuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092 ([2]) (oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuudesta annettu asetus),

— ottaa huomioon elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta 12. helmikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 ([3]),

— ottaa huomioon 18. joulukuuta 2019 antamansa päätöslauselman hlbti-henkilöihin kohdistuvasta julkisesta syrjinnästä ja vihapuheesta, mukaan lukien hlbti-vapaat alueet ([4]),

— ottaa huomioon 11. maaliskuuta 2021 antamansa päätöslauselman EU:n julistamisesta hlbtiq-vapauden alueeksi ([5]),

— ottaa huomioon 16. tammikuuta 2020 antamansa päätöslauselman käynnissä olevista SEU 7 artiklan 1 kohdan mukaisista Puolaa ja Unkaria koskevista kuulemisista ([6]),

([1]) EUVL L 303, 28.11.2018, s. 69.
([2]) EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 1.
([3]) EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17.
([4]) EUVL C 255, 29.6.2021, s. 7.
([5]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0089.
([6]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0014.

Torstai 16. syyskuuta 2021

— ottaa huomioon 7. lokakuuta 2020 antamansa päätöslauselman demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan EU:n järjestelmän perustamisesta ([7]),

— ottaa huomioon 17. syyskuuta 2020 antamansa päätöslauselman ehdotuksesta neuvoston päätökseksi sen toteamisesta, että on olemassa selvä vaara, että Puolan tasavalta loukkaa vakavasti oikeusvaltioperiaatetta ([8]),

— ottaa huomioon 24. kesäkuuta 2021 antamansa päätöslauselman komission oikeusvaltiokertomuksesta 2020 ([9]),

— ottaa huomioon 8. heinäkuuta 2021 antamansa päätöslauselman suuntaviivojen laatimisesta unionin talousarvion suojaamista koskevan yleisen ehdollisuusjärjestelmän soveltamiseksi ([10]),

— ottaa huomioon 30. syyskuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Oikeusvaltiokertomus 2020 – Oikeusvaltiotilanne Euroopan unionissa” (COM(2020)0580),

— ottaa huomioon 20. heinäkuuta 2021 annetun komission tiedonannon ”Oikeusvaltiokertomus 2021 – Oikeusvaltiotilanne Euroopan unionissa” (COM(2021)0700),

— ottaa huomioon Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun 8. maaliskuuta 2021 päivätyn kirjeen Puolan pääministerille kahdesta Puolan media-alaa koskevasta lakiesityksestä ([11]),

— ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan,

A. toteaa, että SEU 2 artiklan mukaan unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina;

B. ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaan perusoikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin edellyttää mahdollisuutta saada asiansa käsitellyksi ”riippumattomassa” tuomioistuimessa; korostaa, että poliittinen vaikuttaminen oikeuslaitokseen tai sen kontrolloiminen ja vastaavat yksittäisten tuomareiden riippumattomuuden esteet ovat usein johtaneet siihen, että oikeuslaitos ei ole pystynyt hoitamaan tehtäväänsä toimeenpanovallan ja lainsäädäntövallan käyttäjien mielivaltaisen vallankäytön riippumattomana valvojana;

C. ottaa huomioon, että tiedotusvälineiden vapaus on yksi toimivan demokratian ja oikeusvaltion peruspilareista ja takeista; toteaa, että tiedotusvälineiden vapaus, moniarvoisuus, riippumattomuus ja toimittajien turvallisuus ovat sananvapauden ja tiedonvälityksen vapauden olennaisia osia ja ratkaisevan tärkeitä EU:n ja sen jäsenvaltioiden demokraattisen toiminnan kannalta; katsoo, että viranomaisten olisi hyväksyttävä oikeus- ja sääntelykehys, jolla edistetään vapaiden, riippumattomien ja moniarvoisten tiedotusvälineiden kehittämistä;

D. ottaa huomioon, että Puola ei eräiden muiden jäsenvaltioiden tavoin ole vielä pannut täytäntöön kaikkia audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin (direktiivi (EU) 2018/1808) vaatimuksia eikä etenkään mediamarkkinoiden kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuutta koskevia vaatimuksia;

E. ottaa huomioon, että Euroopan neuvoston Euroopan audiovisuaalinen observatorio totesi vuonna 2019 Puolan mediapalvelujen sääntelyviranomaisten riippumattomuuteen liittyvän huolenaiheita, jotka koskevat nimitysmenettelyjen täytäntöönpanoa ja kansallisen yleisradioneuvoston (KRRiT) vastuuvelvollisuutta; ottaa huomioon sen todenneen myös, että kansallisella medianeuvostolla (RMN) ei ollut riittäviä suojatoimia, joilla varmistettaisiin toiminnallinen riippumattomuus puolueista ja hallituksesta ([12]);

([7]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0251.
([8]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0225.
([9]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0313.
([10]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0348.
([11]) Viite: CommHR/DM/sf 007-2021.
([12]) Cappello M. (ed.), The independence of media regulatory authorities in Europe, IRIS Special, Euroopan audiovisuaalinen observatorio, Strasbourg, 2019.

F. ottaa huomioon, että helmikuussa 2021 ehdotettiin mainosveron määräämistä koskevaa hanketta, joka sittemmin peruttiin, koska sen kielteisiä vaikutuksia tiedotusvälineiden vapauteen ja moniarvoisuuteen kritisoitiin voimakkaasti; ottaa huomioon, että 10. helmikuuta 2021 noin 45 yksityistä tiedotusvälinettä hiljeni Puolassa ja näytti etusivuillaan mustalle pohjalle painettua iskulausetta 24 tunnin ajan protestina ehdotettua mediayhtiöiden mainosveroa vastaan ja että noin 40 lähetystoiminnan harjoittajaa kirjoitti Puolan viranomaisille avoimen kirjeen, jossa todettiin, että uusi vero heikentäisi joitakin Puolassa toimivia tiedotusvälineitä ja pakottaisi osan niistä lopettamaan toimintansa, mikä kaventaisi niiden yleisön valinnanvaraa;

G. ottaa huomioon, että Puolan parlamentin alahuone Sejm kannatti äänestyksessä 11. elokuuta 2021 lakiesitystä, jossa ehdotetaan, että ainoastaan Euroopan talousalueen toimijoiden enemmistöomistuksessa olevilla yrityksillä saisi olla lähetyslupa; ottaa huomioon, että Puolan senaatti hylkäsi lakiesityksen äänestyksessään 9. syyskuuta 2021, mikä ei tarkoita lainsäädäntöprosessin päättymistä, koska Puolan parlamentin alahuone voi kumota tämän päätöksen;

H. ottaa huomioon, että tämä lakiesitys kohdistuisi suoraan yhdysvaltalaiseen Discovery-konserniin kuuluvaan riippumattomaan uutiskanavaan TVN24:ään; ottaa huomioon, että TVN24-uutiskanavan toimiluvan uusimista koskevaa päätöstä odotetaan edelleen Puolassa, vaikka kyseinen lähetystoiminnan harjoittaja anoi uusimista jo helmikuussa 2020; ottaa huomioon, että Puolan kansallisen mediapalvelujen sääntelyviranomaisen (KRRiT) olisi tehtävä uutta lähetyslupaa koskeva päätöksensä ennen nykyisen toimiluvan voimassaolon päättymistä eli ennen syyskuun 26. syyskuuta 2021;

I. ottaa huomioon, että koska KRRiT ei edennyt asiassa, Discovery-konserni haki TVN24-kanavalle lähetyslupaa Alankomaiden viranomaisilta ja sai sen;

J. ottaa huomioon, että Toimittajat ilman rajoja -järjestön vuoden 2021 lehdistönvapausindeksissä Puola on sijalla 64, joka on sen kaikkien aikojen huonoin sijoitus, kun vuonna 2015 se oli sijalla 18;

K. ottaa huomioon, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin katsoi 7. toukokuuta 2021 antamassaan tuomiossa, että viranomaisten toimet niiden nimittäessä tuomarin, joka oli kuulunut perustuslakituomioistuimen kokoonpanoon kantajana olevaa yhtiötä koskevassa asiassa, johtivat siihen, että asiaa käsitellyt kokoonpano ei ollut ollut ”laillisesti perustettu tuomioistuin” ja että kantajan ”oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin” oli loukattu ([13]);

L. ottaa huomioon, että Euroopan unionin tuomioistuin totesi 2. maaliskuuta 2021, että kansallisesta tuomarineuvostosta annettuun lakiin tehdyt peräkkäiset muutokset, joilla poistettiin sellaisiin kyseisen neuvoston päätöksiin, joilla esitetään presidentille hakijoiden nimittämistä ylimmän tuomioistuimen tuomarinvirkoihin, kohdistuva tehokas tuomioistuinvalvonta, ovat omiaan rikkomaan unionin oikeutta ([14]);

M. ottaa huomioon, että Puolan pääministeri jätti 29. maaliskuuta 2021 laajalti kiistanalaiselle ja laittomalle perustuslakituomioistuimelle kanteen sen selvittämiseksi, ovatko EU:n lainsäädännön ensisijaisuutta ja tehokasta oikeussuojaa koskevat SEU-sopimuksen määräykset Puolan perustuslain mukaisia ([15]);

N. ottaa huomioon, että unionin tuomioistuin määräsi 14. heinäkuuta 2021 komission SEUT 279 artiklan nojalla pyytämiä välitoimia, jotka liittyivät Puolan korkeimman oikeuden kurinpitojaoston toimintaan sekä oikeuslaitoksen riippumattomuuteen vaikuttavien Puolan lainsäädännön säännösten soveltamisen keskeyttämiseen ([16]);

O. ottaa huomioon, että Puolan laiton perustuslakituomioistuin katsoi 14. heinäkuuta 2021 antamassaan tuomiossa, että Puolan tuomioistuinrakennetta koskevat Euroopan unionin tuomioistuimen välitoimimääräykset ovat ristiriidassa Puolan perustuslain kanssa ([17]);

P. ottaa huomioon, että unionin tuomioistuin totesi 15. heinäkuuta 2021 asiassa C-791/19 ([18]) antamassaan tuomiossa, että tuomareita koskeva Puolan kurinpitomenettely ei ole unionin oikeuden mukainen;

([13]) Tuomio 7.5.2021, Xero Flor w Polsce sp. z o.o. v. Puola.
([14]) Unionin tuomioistuimen tuomio 2.3.2021, A.B. ym., C-824/18, ECLI:EU:C:2021:153.
([15]) Kanne vireillä olevassa asiassa K 3/21; laittoman perustuslakituomioistuimen on määrä antaa tuomionsa 22. syyskuuta 2021.
([16]) Unionin tuomioistuimen määräys 14.7.2021, komissio v. Puola, C-204/21 R, ECLI:EU:C:2021:593.
([17]) Perustuslakituomioistuimen tuomio 14. heinäkuuta 2021, P 7/20.
([18]) Unionin tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 15.7.2021, Euroopan komissio v. Puolan tasavalta, C-791/19, ECLI:EU:C:2021:596.

Torstai 16. syyskuuta 2021

Q. ottaa huomioon, että komissio lähetti 20. heinäkuuta 2021 Puolalle kirjeen kaikista toimenpiteistä, joita oli tehty tai aiottiin tehdä tuomioistuimen määräyksen panemiseksi täysimääräisesti täytäntöön ja kaikista tarvittavista toimenpiteistä tuomion panemiseksi täysimääräisesti täytäntöön; ottaa huomioon, että Puolan viranomaiset vastasivat komissiolle 16. elokuuta 2021;

R. ottaa huomioon, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin katsoi 22. heinäkuuta 2021 antamassaan tuomiossa, että korkeimman oikeuden kurinpitojaosto ei ollut ”laillisesti perustettu riippumaton ja puolueeton tuomioistuin” ja ettei se täyttänyt vaatimusta ”oikeudesta oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa tuomioistuimessa”, joka on taattu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa ([19]);

S. ottaa huomioon, että komissio päätti 7. syyskuuta 2021 lähettää Puolalle virallisen ilmoituksen SEUT 260 artiklan 2 kohdan nojalla, koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä pannakseen täysimääräisesti täytäntöön unionin tuomioistuimen 15. heinäkuuta 2021 antaman tuomion, jonka mukaan tuomareiden kurinpitomenettelyä koskeva Puolan lainsäädäntö ei ole unionin oikeuden mukainen;

T. ottaa huomioon, että komissio pyysi 7. syyskuuta 2021, että unionin tuomioistuin määrää Puolalle taloudellisia seuraamuksia varmistaakseen, että tämä panee täytäntöön tuomioistuimen 14. heinäkuuta 2021 antaman välitoimimääräyksen, joka liittyi Puolan korkeimman oikeuden kurinpitojaoston toimintaan sekä oikeuslaitoksen riippumattomuuteen vaikuttavien Puolan lainsäädännön säännösten soveltamisen keskeyttämiseen;

U. ottaa huomioon, että Puolan varaoikeusministeri ilmoitti kesäkuussa 2021, että vallassa oleva koalitio oli parhaillaan valmistelemassa lakia, jolla pyritään kieltämään ”hlbt-propaganda”;

V. ottaa huomioon, että komissio päätti 14. heinäkuuta 2021 käynnistää Unkaria ja Puolaa vastaan rikkomusmenettelyt, jotka liittyivät tasa-arvoon ja perusoikeuksien suojeluun ja joilla reagoitiin erityisesti joidenkin alueiden julistamiseen ”hlbt-ideologiasta vapaiksi alueiksi”; ottaa huomioon, että komission yksiköt katsoivat syyskuussa 2021 päivätyssä kirjeessä ([20]), että syrjimättömyyden periaatteen toteutumista Euroopan rakenne- ja investointirahastojen täytäntöönpanossa ei ollut varmistettu, ja päättivät siksi jättää pöydälle REACT-EU-välinettä koskevat muutokset, jotka liittyivät Puolan viiden paikallisviranomaisen alueellisiin toimenpideohjelmiin;

W. ottaa huomioon, että elokuussa 2021 julkaistussa Flash-eurobarometrissä valtaosa vastaajista oli samaa mieltä siitä, että EU:n olisi myönnettävä jäsenvaltioille varoja vain sillä ehdolla, että niiden hallitus panee täytäntöön oikeusvaltioperiaatteen ja demokratian periaatteet; ottaa huomioon, että näin vastanneiden määrä oli erittäin suuri myös Puolassa (72 prosenttia) ([21]);

Tiedotusvälineiden vapaus

1. muistuttaa ilmaisseensa aiemmissa päätöslauselmissaan huolensa Puolan medialainsäädäntöön hyväksytyistä ja äskettäin ehdotetuista muutoksista, joiden tarkoituksena on muokata yleisradioyhtiöstä hallitusta kannattava yleisradioyhtiö; muistuttaa, että Puolan perustuslain 54 pykälässä taataan sananvapaus ja kielletään sensuuri;

2. arvostelee mitä jyrkimmin Puolan parlamentin alahuoneen hyväksymää niin kutsuttua ”Lex TVN”-lakiesitystä; pitää sitä yrityksenä vaientaa kriittiset äänet ja suorana hyökkäyksenä tiedotusvälineiden moniarvoisuutta vastaan ja katsoo, että se myös loukkaa perusoikeuskirjan mukaisia perusoikeuksia sekä perussopimuksia, EU:n sisämarkkinalainsäädäntöä ja ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta sekä kansainvälistä kauppaoikeutta, kuten audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaa direktiiviä; kannustaa painokkaasti Puolan parlamentin alahuonetta ottamaan huomioon senaatin keskustelut ja sen niiden jälkeen tekemän päätöksen hylätä lakiesitys;

3. on erittäin huolissaan tiedotusvälineiden vapauden heikkenemisestä edelleen Puolassa ja vallassa olevan koalition toteuttamista erilaisista uudistuksista, joilla pyritään vähentämään monimuotoisuutta ja kriittisiä äänenpainoja median piirissä; on erittäin huolissaan siitä, että valtion määräysvallassa oleva öljy-yhtiö PKN Orlen on jo ennen kuin Puolan oikeusasiamiehen kilpailuviranomaisesta tekemän valituksen lopullinen tulos on selvillä vahvistanut hankkineensa omistukseensa Polska Press Groupin; on syvästi huolissaan siitä, että PKN Orlenin johto on toteuttanut Polska Press

([19]) Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 22.7.2021, Reczkowicz v. Puola, 43447/19.
([20]) Ares(2021)5444303 – 3.9.2021.
([21]) Flash-eurobarometri – Euroopan unionin tila, IPSOS, elokuu 2021.

Groupissa toimituksellisia muutoksia, vaikka vireillä oleva valitus väliaikaisesti estää PKN Orlenia käyttämästä sidosryhmäoikeuksiaan; tuomitsee jyrkästi PKN Orlenin edustajien lausunnot, joiden mukaan tuomioistuimen päätös on merkityksetön ([22]);

4. on erittäin huolissaan Puolan julkisten tiedotusvälineiden tilanteen heikkenemisestä ja siitä, että ne eivät ole hoitaneet julkista tehtäväänsä, jolle on ominaista moniarvoisuus, puolueettomuus, tasapaino ja riippumattomuus, mikä on yleisradiotoiminnasta vuonna 1992 annetun lain 21 pykälän 1 momentin mukainen oikeudellinen velvoite;

5. tuomitsee jyrkästi julkisten tiedotusvälineiden jatkuvat mustamaalauskampanjat nykyhallitukseen kriittisesti suhtautuvia tuomareita, toimittajia ja poliitikkoja vastaan, mukaan lukien SLAPP-kanteet (strategiset häirintätarkoituksessa nostetut kanteet), joita ovat panneet vireille valtion virastot, valtionhallinnon toimihenkilöt, valtio-omisteiset yritykset tai yksityishenkilöt, joilla on tiiviit yhteydet hallituskoalitioon; kehottaa Puolan viranomaisia yhteistyössä toimittajia edustavien järjestöjen kanssa seuraamaan toimittajiin kohdistuvia hyökkäyksiä sekä kanteita, joilla pyritään vaientamaan riippumattomia tiedotusvälineitä tai pelottelemaan niitä, ja raportoimaan niistä sekä takaamaan asianmukaisten oikeussuojakeinojen saatavuuden;

6. katsoo, että EU:n sitovat säännöt, jotka tarjoavat riippumattomille tiedotusvälineille ja toimittajille vankan ja johdonmukaisen suojan haitantekotarkoituksessa nostettuja kanteita vastaan, joiden tarkoituksena on vaientaa tai pelotella niitä EU:ssa, ovat kipeästi tarpeen tämän väärinkäytön lopettamiseksi, ja korostaa, että Euroopan parlamentti laatii parhaillaan valiokunta-aloitteista mietintöä SLAPP-kanteista;

7. suhtautuu myönteisesti komission äskettäiseen aloitteeseen antaa suositus toimittajien turvallisuuden varmistamisesta Euroopan unionissa; kehottaa komissiota etenemään viipymättä medianvapaussäädöstä ([23]) koskevassa asiassa;

8. kehottaa komissiota varmistamaan audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin asianmukaisen täytäntöönpanon erityisesti mediapalvelujen sääntelyviranomaisten riippumattomuuden, tiedotusvälineiden omistuksen avoimuuden ja medialukutaidon osalta; kehottaa komissiota hyödyntämään tehokkaasti rikkomusmenettelyjä tilanteissa, joissa jäsenvaltiot panevat nämä säännökset virheellisesti tai puutteellisesti täytäntöön;

9. kehottaa jälleen Puolan viranomaisia panemaan kaikilta osin täytäntöön Euroopan neuvoston 13. huhtikuuta 2016 antaman suosituksen journalismin suojelemisesta sekä toimittajien ja muiden media-alan toimijoiden turvallisuudesta ([24]);

10. ilmaisee täyden tukensa rauhanomaisille mielenosoituksille, joilla vastustetaan Puolan hallituksen johdolla tehtyjä uudistuksia, jotka heikentävät entisestään tiedotusvälineiden vapautta Puolassa;

EU:n oikeuden ensisijaisuus ja oikeuslaitoksen ja muiden elinten riippumattomuus

11. panee tyytyväisenä merkille komission tuoreimmat oikeuslaitoksen riippumattomuutta koskevat aloitteet; katsoo kuitenkin, että nopeammat toimet, joita Euroopan parlamentti on toistuvasti vaatinut, olisivat auttaneet välttämään Puolan oikeuslaitoksen riippumattomuuden jatkuvan heikkenemisen; kehottaa jälleen komissiota käynnistämään rikkomusmenettelyt, jotka liittyvät laitonta perustuslakituomioistuinta ja sen laitonta kokoonpanoa, korkeimman oikeuden erityisvalvontajaostoa ja kansallista tuomarineuvostoa koskevaan lainsäädäntöön;

12. on syvästi huolissaan siitä, että Puolan viranomaiset ovat viime aikoina tahallisesti ja järjestelmällisesti rikkoneet oikeusvaltioon liittyviä unionin tuomioistuimen tuomioita ja määräyksiä; kehottaa Puolan viranomaisia panemaan täytäntöön unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen eri päätökset, jotka koskevat laittoman perustuslakituomioistuimen ja korkeimman oikeuden kurinpitojaoston kokoonpanoa ja organisaatiota, jotta ne noudattavat oikeuslaitoksen riippumattomuutta koskevia vaatimuksia, joihin Puola on sitoutunut;

([22]) *Poland: Purge of editors begins despite court ruling suspending purchase of Polska Press*, International Press Institute, 30. huhtikuuta 2021.
([23]) *For a "European Media Freedom Act"*, puhe Euroopan parlamentin kulttuuri- ja koulutusvaliokunnassa, 19. huhtikuuta 2021.
([24]) Ministerikomitean suositus CM/Rec(2016)4 jäsenvaltioille journalismin suojelemisesta sekä toimittajien ja muiden media-alan toimijoiden turvallisuudesta.

Torstai 16. syyskuuta 2021

13. toistaa tuomitsevansa Puolan hallitukseen kriittisesti suhtautuvien tuomareiden syytteeseen asettamisen ja ahdistelun; kehottaa kurinpitojaostoa lopettamaan nykyisessä kokoonpanossaan kaiken toimintansa ja kaikkien asioiden käsittelyn, myös oikeustapausten käsittelyn, ja ottamaan uudelleen kokoonpanoon kaikki tuomarit, jotka tämä jaosto on siirtänyt pois tuomarin tehtävistä, mukaan lukien tuomarit, joita estetään edelleen osallistumasta ratkaisujen tekemiseen siitä huolimatta, että he ovat onnistuneesti hakeneet tuomioistuimessa muutosta jaoston päätökseen erottaa heidät, sillä niiden tuomioistuinten presidentit, joissa he toimivat, ovat myöhemmin jättäneet jatkuvasti huomiotta muutoksenhakua koskevat lainvoimaiset tuomiot;

14. kehottaa erottamaan toisistaan ylimmän syyttäjän ja oikeusministerin tehtävät Venetsian komission suositusten mukaisesti ([25]); korostaa unionin tuomioistuimen julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta vireillä olevassa asiassa ja pyytää komissiota toimimaan ennakoivammin syyttäjäviranomaisen riippumattomuuteen liittyvän rikkomusmenettelyn käynnistämisessä;

15. muistuttaa siitä, että EU:n oikeuden ensisijaisuus on perustavanlaatuinen unionin oikeuden keskeinen periaate unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti; muistuttaa, että kaikki jäsenvaltiot ovat sopineet liittävänsä Lissabonin sopimukseen julistuksen Euroopan unionin oikeuden ensisijaisuudesta; muistuttaa, että tämän periaatteen vaikutukset koskevat kaikkia jäsenvaltion elimiä kansallisten säännösten, mukaan lukien perustuslaintasoiset säännökset, voimatta tätä estää; tuomitsee kaikenlaiset yritykset heikentää tätä periaatetta;

16. kehottaa Puolan pääministeriä olemaan kyseenalaistamatta EU:n oikeuden ensisijaisuutta kansalliseen lainsäädäntöön nähden ja peruuttamaan aloitteensa, joka on vireillä laittomassa perustuslakituomioistuimessa, EU:n perussopimusten tiettyjen osien perustuslainmukaisuuden valvomiseksi;

17. kehottaa yleistä syyttäjää peruuttamaan laittomalle perustuslakituomioistuimelle tekemänsä aloitteen, joka liittyy Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan perustuslainmukaisuuteen;

18. kehottaa komissiota seuraamaan edelleen kaikkia jo yksilöityjä seikkoja ja pyytämään välitoimia aina antaessaan oikeuslaitosta koskevia asioita unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ja pyytämään määräämään taloudellisia seuraamuksia tapauksissa, joissa unionin tuomioistuimen päätöksiä ei panna täytäntöön;

Lisäarvio Puolan oikeusvaltiotilanteesta

19. pitää valitettavana, että Puolan oikeusvaltiotilanne ei ole edistynyt ja että se on huonontunut Euroopan parlamentin 17. syyskuuta 2020 antaman päätöslauselman jälkeen ja että Puolan hallitus ei ole ottanut huomioon siinä esitettyjä suosituksia; toistaa nämä suositukset;

20. panee merkille Puolan ja muiden Valko-Venäjän rajanaapureina olevien jäsenvaltioiden ilmoituksen hätätilasta; panee huolestuneena merkille humanitaarisen tilanteen rajalla ja tuomitsee Valko-Venäjän viranomaisten pyrkimykset käyttää muuttajia, myös turvapaikanhakijoita, poliittisena välineenä ja hybridiuhkana Puolaa ja muita jäsenvaltioita vastaan vastauksena niiden Valko-Venäjän demokraattiselle oppositiolle antamaan tukeen; vaatii EU:n yhtenäistä toimintaa ratkaisujen löytämiseksi tähän tilanteeseen; kehottaa Puolan ja muiden asianomaisten jäsenvaltioiden viranomaisia varmistamaan, että EU:n turvapaikka- ja palauttamislainsäädäntöä ja ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta noudatetaan täysimääräisesti myös hätätilanteessa, mukaan lukien turvapaikan saanti sekä tiedotusvälineiden ja kansalaisjärjestöjen pääsy raja-alueelle, ja ottamaan huomioon YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) ja Euroopan neuvoston elinten antamat ohjeet; kehottaa komissiota perussopimusten valvojana varmistamaan asiaa koskevan EU:n lainsäädännön noudattamisen; kehottaa muita jäsenvaltioita osoittamaan solidaarisuutta ja tarjoamaan apua asianomaisille jäsenvaltioille, mukaan lukien turvapaikanhakijoiden siirto;

21. toistaa päätöslauselmissaan ilmaisemansa syvän huolen pyrkimyksistä kriminalisoida seksuaalikasvatuksen antaminen Puolassa ja painottaa, että ikätasolle sopiva ja näyttöön perustuva kattava seksuaali- ja ihmissuhdekasvatus on avainasemassa kehitettäessä nuorten taitoja luoda terveitä, tasavertaisia, antoisia ja turvallisia suhteita, joihin ei liity syrjintää, pakottamista ja väkivaltaa;

([25]) Lausunto nro 892/2017, 11. joulukuuta 2017.

22. on huolestunut koulutuslakiin ja eräisiin muihin säädöksiin ehdotetuista muutoksista sekä 1. syyskuuta 2021 ([26]) annettuun pedagogista valvontaa koskevaan asetukseen hyväksytyistä muutoksista, jotka rajoittaisivat koulutuksen riippumattomuutta siirtämällä valtaa paikallishallinnolta keskusviranomaisille, käyttämällä määräysvaltaa koulujen rehtoreihin ja tiukentamalla kouluopetukseen osallistuvien kansalaisjärjestöjen valvontaa;

23. ilmaisee jälleen syvän huolensa naisten oikeuksiin Puolassa kohdistuneista hyökkäyksistä ja erityisesti naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin kohdistuneesta takaiskusta laittoman perustuslakituomioistuimen tekemän päätöksen vuoksi, joka julkaistiin virallisessa lehdessä (Dziennik Ustaw) 27. tammikuuta 2021;

24. panee tyytyväisenä merkille Puolan uuden ihmisoikeusvaltuutetun nimittämisen heinäkuussa 2021 hänen edeltäjänsä toimikauden päätyttyä syyskuussa 2020;

25. on huolestunut siitä, että neuvosto on joulukuun 2018 jälkeen järjestänyt vain yhden 7 artiklan 1 kohdan mukaisen kuulemisen oikeusvaltioperiaatteesta Puolassa; kehottaa neuvostoa antamaan konkreettisia suosituksia Puolalle SEU 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja ilmoittamaan määräajat näiden suositusten täytäntöönpanolle; kehottaa neuvoston nykyistä ja tulevaa puheenjohtajavaltiota pitämään Puolaa koskevat kuulemiset neuvoston asialistalla; on huolestunut neuvoston viimeisimpien puheenjohtajavaltioiden asenteesta, kun ne eivät enää raportoi Euroopan parlamentin asianmukaiselle valiokunnalle 7 artiklan 1 kohdan mukaisista menettelyistä, ja kehottaa neuvostoa tekemään niin mahdollisimman pian;

26. kehottaa jälleen neuvostoa ja komissiota laajentamaan SEU 7 artiklan 1 kohdan mukaisten kuulemisten soveltamisalaa, jotta se kattaisi myös perusoikeuksiin ja demokratiaan liittyvät asiat, ja sisällyttämään siihen uudet kehityskulut ja arvioimaan oikeuslaitoksen riippumattomuuden, sananvapauden ja tiedotusvälineiden vapauden, taiteen ja tieteen vapauden, yhdistymisvapauden ja yhdenvertaisen kohtelun loukkaamisen riskiä, kuten Euroopan parlamentti on pyytänyt;

27. panee tyytyväisenä merkille komission toteuttamat toimet, jotka liittyvät joidenkin Puolan paikallis- ja alueviranomaisten julistamiin ”hlbt-ideologiasta vapaisiin alueisiin” ja näiden alueiden yhteensopimattomuuteen EU:n arvojen kanssa sekä syrjimättömyyden tärkeyteen Euroopan rakenne- ja investointirahastojen täytäntöönpanossa; kehottaa komissiota käyttämään kaikkia oikeudellisia perusteita rikkomusmenettelyissä; kehottaa jäsenvaltioiden valtiollisia, paikallisia ja alueellisia viranomaisia lopettamaan kaiken yhteistyön Puolan viranomaisten kanssa, jotka julistavat alueita ”hlbt-ideologiasta vapaiksi alueiksi”; kehottaa komissiota edelleen hylkäämään tällaisia päätöslauselmia hyväksyneiden viranomaisten EU:lle esittämät rahoitushakemukset ja harkitsemaan tapoja varmistaa lopullisten edunsaajien suojelu ja niiden työn jatkuvuus, myös harkitsemalla vaihtoehtoja alueellisille hallintoviranomaisille, kuten rahoituksen suora myöntäminen kansalaisjärjestöille, joiden toiminta riippuu siitä, saavatko ne rahoitusta EU:lta;

28. tuomitsee jyrkästi sen, että SLAPP-kanteita käytetään myös sellaisia aktivisteja vastaan, jotka vastustavat vapautta niin kutsutusta hlbti-ideologiasta koskevia päätöslauselmia ja ”perheoikeuksien alueellisia peruskirjoja” ja tiedottavat niistä yleisölle;

29. toistaa kantansa oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuudesta annettuun asetukseen, joka tuli voimaan 1. tammikuuta 2021 ja jota sovelletaan sellaisenaan kokonaisuudessaan Euroopan unionissa ja kaikissa sen jäsenvaltioissa kaikkiin EU:n talousarvion varoihin, mukaan lukien kyseisestä päivästä lähtien EU:n elpymisvälineestä myönnetyt varat;

30. muistuttaa, että oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuudesta annetussa asetuksessa määritellään selkeästi oikeusvaltioperiaate, joka on ymmärrettävä suhteessa muihin unionin arvoihin, perusoikeudet ja syrjimättömyys mukaan luettuina; ilmaisee olevansa pettynyt komission 23. elokuuta 2021 päivätyssä kirjeessään Euroopan parlamentille antamaan vastaukseen; kehottaa komissiota käynnistämään välittömästi oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuudesta annetun asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisen menettelyn Puolaa vastaan;

31. epäilee vakavasti, onko Puolan elpymis- ja palautumissuunnitelmaluonnos elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta 12. helmikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 ([27]) ja

([26]) Dz.U. 2021 poz. 1618.
([27]) EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17.

perusoikeuskirjan mukainen; kehottaa komissiota ja neuvostoa analysoimaan huolellisesti kaikki Puolan elpymis- ja palautumissuunnitelmaluonnoksessa esitetyt toimenpiteet ja hyväksymään suunnitelman vain, jos todetaan, että Puolan viranomaiset ovat panneet täytäntöön kaikki unionin tuomioistuimen päätökset ja erityisesti ne, jotka koskevat oikeuslaitoksen riippumattomuutta, ja ettei se johtaisi myöhemmin siihen, että EU:n talousarviolla edistetään aktiivisesti perusoikeuksien rikkomista Puolassa;

o

o o

32. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, neuvostolle, komissiolle, alueiden komitealle ja Euroopan neuvostolle.